

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Capitvlvm I. Consuetudines.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

flasticus Christianus populus consuetudinis statuendæ potestatem habet, absque consensu Prælatorum, quippe penes quos, ex Christi institutione, omnis iurium ecclesiasticorum potestas residet. Videri potest Innoc. in cit. c. ex parte n. 3.

Corollarium III. Mulieres ius consuetudinis introducere non possunt, prout tradit ex communi Bartol. in l. 1. ff. de legibus, arg. eiusdem legis, ver. virorum: Cùm enim mulieres non debeant sedere in consilio, ideòque nec ad leges condendas adhiberi, consequens est, inquit Bartol. *quod usus mulierum non inducat consuetudinem: quia lex & consuetudo equipollent, l. de quibus 37. ff. eod.* Videri etiam potest Abb. p. 2. consil. 53.

Corollarium IV. Si in arbitros compromissum sit, eo adiecto, ut secundum iura procedant, ij procedere possunt secundum iustas eo in loco receptas, & instar legum habitas consuetudines. Nam verbum generale generaliter intelligi debet, seu ita, ut omnes species sub se comprehendat: Cùm itaq; ius se habeat ut genus ad legem scriptam & consuetudinem, ideo iuris seu iurium appellatione utraque species comprehenditur; quando nulla ratio aut necessitas restringendi apparet. Quin etiam si adiectum sit, ut arbitri pronuncient secundum leges, possunt tamen ferre sententiam secundum consuetudines receptas. Nam verba dispositionis, si id fieri possit, ita accipi debent, ut ea conformis sit iuri communi: At verò ius commune præcipit, ut in contractibus & iudicijs laudabiles locorum consuetudines obseruentur, c. 2. de eo qui mittitur in possessionem &c. l. circa 19. C. de locato, l. 3. C. de ædific. priuatis, l. 1. C. Quæ sit longa consuetudo. Neque inconueniens, aut inusitatum est, ita nomen legis accipi, ut etiam iura consuetudinis comprehendat, sicut supra dictum. Sed etsi ponamus, nomen legis strictè fuisse acceptum, quatenus à iure consuetudinis distinguitur, nihilominus poterunt arbitri secundum receptas consuetudines, causam definire, nili appertè appareat, aliam fuisse partium com-

promittentiù in arbitros voluntatem. Cùm enim leges scriptæ decernant, laudabiles loci consuetudines esse seruandas, (nisi partes communi consensu, sine tamen iuris publici violatione, expressè ab ijs recedant) ideo dum arbitri iuxta consuetudines commissam sibi controuersiam definiant, id agunt, quod legibus scriptis, secundum quas pronunciare iussi sunt, valde consentaneum est. Videri potest de hoc corollario Abb. Panormit. in rubr. huius tit. Rochus Curtius de statut. & consuet. princ. n. 37. & seqq.

CAPITVLVM I.

Consuetudines.

PARAPHRASIS.

Decet Prælatos, ecclesiarum sibi subiectarum consuetudines, si ijs grauari videantur, remittere.

SUMMARIVM.

1. Consuetudines, quibus grauantur ecclesie, vltro à Prælati remittenda.
2. Rationabiles locorum consuetudines circa dona clericis vel ministris ecclesie danda seruanda.
3. Prælati ecclesiastici ecclesias, & beneficiarios perendo, vel accipiendo ab ijs subsidium sine necessitate grauare non debent.

Præterque Canonistæ existimant, in hoc c. reprobatas fuisse consuetudines à laicis in ecclesiarum grauamen introductas; easque irritas declarari, aut saltem iudicis ecclesiastici officio tollendas esse. Ita hic Innoc. Joann. Andreas, Imola, Abb. Panorm. & alij. Exempli causâ; Si consuetudo alicubi inualuerit, ut rustici parrocho decimas non antè persoluant, quàm ipsis munus aliquod, siue xenium dederit. Nam leges & statuta laicorum, quibus ecclesijs aut statui ecclesiastico grauamen per se & directè imponitur, adeòque libertati ecclesiasticæ repugnant, pro irritis haberi debent, c. quæ in ecclesiarum, c. ecclesia, quibus locis id docet

Y ; de can.

de constit. Consuetudo autem, si per modum iuris seu obligationis introducatur, species legis est: Ergo consuetudo eiusmodi, quæ per se ac directè contra libertatem, siue in grauenam ecclesiarum, aut ordinis ecclesiastici introducitur, irrita est, & tolli debet.

Hæc verè quidem dicuntur, sed aliena sunt ab intentione huius c. Id enim sumptum est ex S. Gregorio I. Papa lib. 1. registri, indict. 9. epist. 94. ad Felicem Episcopum Messanen. Vbi approbat asseruandamque ait ecclesiæ Messanenensis consuetudinem, secundum quam clericis xenia quot annis transmittantur: Prohibet verò, ne ipsi Pontifici impostero mittantur: Quia decet, inquit, vt consuetudines huiusmodi, quibus constat ecclesijs grauenam induci, vtrò remittamus: Cùm potius alijs ecclesijs à Sede Apostolica subsidium afferendū sit, quàm vt ab ipsis aliquid accipiatur.

Igitur secundum verum intellectum huius c. NOTANDUM est I. Quòd rationabiles locorum consuetudines circa dona clericis, seu ministris ecclesiæ afferenda, seruari debeat,

NOTANDUM II. Quòd Prælati ecclesiastici, ecclesias aut beneficiarios sibi subditos, per petitionem aut acceptionem subsidij, sine necessitate, grauari non debet.

CAPITVLVM II.

Ex literis.

PARAPHRASIS.

Consuetudo alicubi fuerat, diuturno tempore obseruata, vt, si quis prædium, ecclesiæ, Monasterio, alteriue pio loco, seu inter viuos, seu per vltimam voluntatem, donare velleret, pugillum terræ manu acciperet, vel super extremitate pallij, quod Ecclesiæ Rector gestabat, aut super altarij poneret, pluribus videntibus & audientibus testibus. Huiusmodi donationes quidam tanquam inualidas oppugnabant: Consultus de hac re Innocent. III. Papa respondit; Eiusmodi donationes,

vigore consuetudinis, ita factas locis pijs, firmiter obseruandas esse; imò per eas non tantum dominium rei donatæ, sed etiam promissionem traditam censeretur.

SUMMARIVM.

1. *Possessio ordinariè quidem acquiritur per veram & realem apprehensionem, potest tamen consuetudine introduci, vt etiam per fictam acquiri possit.*
2. *Ficta apprehensionis actus expressius signum erit possessionis transferende, si conuenientia verba addantur v. g. trado tibi possessionem prædij cum iuribus suis.*
3. *Quodlibet signum externum aptum significande possessionis translationi sufficit ad possessionem fictè transferendam; modo alius verè non possideat.*
4. *Eiusmodi possessio, propiè loquendo, non est vera, sed ficta possessio, vnde etiam parit solum interdictum possessionis adipiscende, non autem recuperanda.*

NOTANDUM Vn. Consuetudine introduci potest, vt per apprehensionem fictam non tantum rei dominium, sed etiam possessio eius acquiratur. Ita Abb. Imola & alij communiter.

Pro intellectu aduertendum est primò; Ordinariè quidem ad acquirendam alicuius rei possessionem opus esse verà & reali eius apprehensione, iuxta l. 3. ff. de acq. possess. & l. licet, Cod. eod. attamen ciuilibus legibus constitutum, vt in quibusdam casibus sufficiat actus apprehensionis fictæ per quem traditio & apprehensio rei ex iuris dispositione significetur, atque ita possessio acquisita censeatur. Sic v. g. tradendo clauis in præsentia ædium, earundem possessio transfertur, l. clauibus 74. ff. de contrah. empt. Et qui alicui instrumentum donat ac tradit, in quo ius v. g. mancipiorum continetur, cum dominium, tum possessionem eorum transferre censeatur, l. 1. C. de donationibus, & plura similia recensui Th. moral. lib. 3. tr. 1. cap. 7. n. 2. Quòd si itaque legibus

ciui-